

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

Kardos Sándor István

**A rendőri jogsértések között jelentkező korrupció megvalósulási
körülményeinek, tendenciáinak vizsgálata a beosztotti állomány körében**

című doktori (PhD) értekezés szerzői ismertetője

Témavezető:

Dr. Kanyó Mária PhD

egyetemi docens

Budapest, 2016.

1. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A rendőrség működésével kapcsolatos kutatómunka napjainkban egyre nagyobb teret és jelentőséget kap, a kutatások között mindinkább előtérbe kerül a rendőri korrupció feltárása, megismerése. Mi sem igazolja ezt jobban, hogy e normaszegés nem kizárólag a rendőri, hanem a civil berkekben is sokoldalúan vizsgált jelenség, a tárgykörben végzett hazai és külföldi kutatások a jogsértést számtalan megközelítésből elemezték már. A témát részben ez a folyamatos kutatás, valamint a rendőr-szakmai megelőző, feltáró munka, részben – sajnálatos módon – a napi események aktualizálják.

A fő tudományos problémát abban látom, hogy rendőri korrupciót elősegítő tényezők együttes hatását, ok-okozati összefüggéseit is feltáró felmérés ez idáig nem történt, kölcsönhatásukra vonatkozóan nem áll rendelkezésre elegendő tudományos bizonyíték. Ebből fakadóan a rendőrségnél nem ismerik a beosztotti állomány tényleges hozzáállását a korrupcióhoz, valamint a hozzáállást meghatározó tényezőrendszert, ennek a megállapításához elegendő módszertannal sem rendelkezünk. Nem került felmérésre korábban, hogy az egyes szolgálati ágak korrupció általi veszélyeztetettsége milyen mértékű, s ennek megfelelően a korrupciós cselekedetek milyen súlyúak? A leírtakon túlmenően a szolgálati tevékenységhez közvetlenül nem kapcsolódó, az azon kívül megvalósuló korrupciós jellegű rendőri magatartások feltárása sem került még a kutatási témák közé. A megelőzés, és a jelenséggel szembeni tevékenység során korábban nem folyt olyan tudományos és szakmai vizsgálat, mely a korrupciót elkövető beosztotti állományba tartozó rendőrök paramétereit tárta volna fel. A beosztottak véleményét nem kizárólag önmagában, hanem a vezetői, parancsnoki állomány véleményéhez viszonyítva is vizsgálni és értékelni kell, mivel az esetleges különbségek a rendőri korrupcióval szembeni cselekvési irányok kijelölését is befolyásolhatják. Fontos kiemelni a tárgykör vizsgálatánál, hogy a rendőri korrupció fogalmi köre ez idáig nem lett egzaktul meghatározva, e körülmény nehezíti a jelenséggel szembeni fellépést.

A kutatásom során az eddigi tudományos és rendőr-szakmai előzményeket kiindulási alapként használva a rendőri korrupciót több szempont alapján vizsgálom meg, vizsgálatom legfőbb célja, hogy e jelenség eddig nem ismert körülményeit, összetevőit tárjam fel. Az általam feltárt kutatási eredmények a jelenségről alkotott ismereteink bővülése révén hozzájárulhat a korrupció több szempontú megismeréséhez, továbbá a jelenséggel szembeni eredményes

tevékenységhez, mivel „*valóban sikeres harcot csupán olyan jelenség ellen lehet folytatni, amelyet valóban ismerünk*”.¹

A rendőri korrupció felderítését jelentős mértékben nehezíti, hogy tapasztalatom szerint a rendőrség egyes szervezeti egységeinél olyan mikrokönyezet is kialakulhat, mely tolerálja a kisebb szabálytalanságok elkövetését, s nem ad jelzést a vezetők számára azokról a megnyilvánulásokról, amelyek a norma- és jogszegő magatartásokra utalnak, felettük szemet hunynak, ezáltal nem mutatkozik igazi akarat azok megelőzésére, felfedésére. A leírtak alapján a rendőri korrupció elkövetésére a szervezeti közeg is hatással van. A korrupcióval szembeni fellépés egyik leghatékonyabb terepe a rendőri kisközösség, mely szerepének vizsgálata várat magára. A rendőrségi szakmai közeg egyértelműen meghatározza azt, hogy az abban dolgozó rendőr milyen hatások alapján válik, válhat normaszegővé, korrupttá, ezért a rendőrségi kisebb közösségek hatása sem megkerülhető tény a korrupció kutatásában. E külső körülmények kutatása a jelenséggel szembeni eredményes harc érdekében elengedhetetlen.

A jelzett tényezőkön túlmenően jelentős befolyással vannak az egyén korrupciós attitűdjének kialakulásában a személyiségjegyek, melyek felmérése kizárólag az állomány kikérdezésével végezhető el. Az empirikus felmérések révén számtalan, egyéb módszerrel be nem szerezhető adat, információ gyűjthető, képet kaphatunk azon belső tulajdonságjegyek hatásáról, szerepéről, melyek közrejátszanak a korrupciós attitűd kialakulásában.

2. HIPOTÉZISEK

1. Feltételezem, hogy a beosztott rendőrök döntő többsége elítéli a korrupciót, attól elhatárolódik, valamint az állomány korrupcióról kialakított véleménye nem különbözik jelentősen a civil lakosság értékítéletétől. Azt gondolom, hogy a korrupcióhoz való hozzáállást befolyásoló tényezők meghatározhatóak, ezek közül is a társadalmi közeg erkölcsi szintjének, a rendőr egyéni tulajdonságjegyeinek, továbbá a rendőri szolgálati ágaknak és az esetleges korábbi érintettségnek alapvető szerepe van.

¹ DR. KRÁNITZ Mariann: *A korrupcióról*. In.: KOPCSIK Kozima (szerk.): *Fight Against Corruption/Korrupció elleni küzdelem*. Publisher: Ministry of Justice/Kiadó: Igazságügyi Minisztérium. Budapest, April 2006/Budapest, 2006. p.16.

2. Feltételezem, hogy a szolgálati tevékenység során elkövetett rendőri korrupció megvalósulása szakterületenként speciális, az elkövetési magatartások a szolgálati tevékenység jellege alapján tipizálhatóak, viszont a szolgálaton kívüli korrupciós jellegű magatartásokra a szolgálati jelleg, mint elkövetési körülmény nem igaz.

3. Feltételezem, hogy a közvetlen rendőr-szakmai közeg (*a rendőri kisközösség*) hatással van az egyén korrupciós attitűdjének kialakulására, valamint a korrupciós cselekmények megvalósulására. Feltételezem továbbá, hogy a rendőri állomány esetében a speciális szakmai tevékenység az egyéb munkahelyi közösségekhez képest szorosabb közösségi viszonyokat teremt, ezáltal a közösség egyénre gyakorolt hatása domináns, így a csoporthatás, azaz a közvetlen rendőri szakmai közösség viszonyulása a normaszegésekhez és a rendőri korrupcióhoz kiemelt jelentőséggel bír az egyén korrupciós attitűdjének kialakulásában.

4. Feltételezem, hogy a rendőri normaszegések statisztikai adatainak analizálása alapján az elkövetési körülményekre vonatkozóan tendenciák, szabályszerűségek tárhatóak fel, valamint a korrupciós bűncselekmények statisztikai adatai alapján az egyes szakterületek eltérő mértékű érintettsége kimutatható és meghatározhatóak a korrupciós bűncselekményt elkövető rendőrök paraméterei.

5. Feltételezem, hogy a vonatkozó szakirodalom feldolgozásával, a rendőrségi jogsértéseket szankcionáló rendszer vizsgálatával, a megtörtént esetek elemzésével és kutatásom során nyert ismeretek birtokában megalkotható a rendőri korrupció egzakt definíciója.

3. KUTATÁSI CÉLOK

Igazolni kívánom, hogy a rendőri jogsértések, és ezen belül különösen a korrupció megvalósulását részben a rendőr elkövetők egyéni tulajdonságjegyei (*biológiai nem, életkor, iskolai végzettség, családi állapot, anyagi viszonyok*), részben pedig a közvetlen rendőr-szakmai környezet, és a rendőri tevékenység jellemzői (*tényleges szolgálati idő, beosztás, szolgálati hely, az aktuális betöltött szolgálati ág, vagy szakszolgálat*) által meghatározott tényezők együttes hatása segíti elő.

E tényezők szerepe a jogsértések kapcsán indult nyomozások és egyéb eljárások adatai alapján, valamint a fegyelmi statisztika, továbbá empirikus kutatás révén tárható fel.

Kutatásom keretében a rendőri korrupció megvalósulásában szerepet játszó körülményeket elsősorban a beosztotti állomány körében kívánom feltérképezni, majd azok együttes hatását vizsgálom meg és értékelem, mely alapján meghatározom a jelenség megvalósulásának körülményeit, formáit és lehetőségeit. Céлом megismerni a rendőrségen a korrupcióval kapcsolatban kialakult helyzetet, feltárni a kialakulásban résztvevő tényezőket és azok generáló okait. Emellett felfedni a vizsgált populációnak a korrupcióhoz való attitűdjét, s hogy miként ítélik meg e cselekedet tárgyi súlyát, valamint szankcionálásának szükséges módját.

A rendőri jogsértő magatartások megvalósulási körülményeinek vizsgálata mindeddig az elkövetett cselekmények statisztikai adatain, a szakirodalmi ismereteken, valamint a konkrét esetek tudományos feldolgozásán alapult,² a tárgykör vizsgálata kapcsán számtalan tudományos kutatási eredmény született már. A kutatások kiemelt területe a rendőri korrupció, mely kapcsán a beosztottak körében lefolytatott empirikus kutatások száma csekély.

Szándékom a rendőri korrupció elkövetési színtereinek feltárása, valamint a magatartás egyéb rendőr-specifikus jellemzőinek meghatározása. A rendőrség eltérő tevékenységi köreiből adódó munkavégzési különbözőségektől eltérő színtereket teremtenek a rendőri korrupcióhoz. Kutatásom során az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv tagjainak korrupciós jellegű magatartásait szolgálati áganként tervezem feltárni. Igazolni kívánom a szolgálati tevékenység jellegének befolyását a rendőri korrupció megvalósulására, felfedem a magatartás szempontjából leginkább veszélyeztetett szakterületeket. Továbbá célom vizsgálni, hogy a szolgálaton kívül megvalósított rendőri korrupciós magatartások tipizálhatók-e az elkövető szolgálati tevékenysége szerint?

A rendőrségi korrupciót kutató kérdőív hiányában tervem egy olyan kérdéssorozat kidolgozása, mellyel a hipotéziseimben foglaltakat igazolni, vagy cáfolni tudom. Másrészt a kérdőív alapja lehet a későbbi longitudinális vizsgálatoknak, segítségével mérni lehet a jelenlegi helyzethez képest az elmozdulásokat.

A rendőri korrupció látenciájának tényét elfogadva fel kívánom tárnai a korrupciót elősegítő, befolyásoló azon magatartási tényezőket és sajátos elkövetési körülményeket, melyek a

² DR. GÁSPÁR Miklós – DR. MOLNÁR Katalin: *Korrupcióellenesség és integritás a rendészeti tisztképzésben*. In.: DARGAY Eszter - JUHÁSZ Lilla Mária (szerk.): *Antikorrupció és integritás*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem - NKE Szolgáltató Nonprofit Kft. Budapest, 2015. pp. 163-174.

rendőri szolgálati tevékenység speciális jellegéből adódnak. A speciális jegyek bemutatásán túlmenően megvizsgálom, hogy a magatartás általános elkövetési jellemzőinek megléte bizonyítható-e a rendőri korrupció esetében. Igazolni kívánom, hogy a rendőri tevékenység során kialakuló, megteremtődő speciális korrupciós lehetőségek szűkíthetőek, ez pedig hatással van a jelenség látenciájára még akkor is, ha az nem is mérhető minden esetben.

Kutatásom során kutatási előzmények és fegyelmi eljárási iratok alapján megvizsgálom és kimutatom a rendőri szakmai közeg, valamint a speciális rendőri szolgálati körülmények hatását az egyénre a normaszegésének elkövetése terén általában és külön is a korrupció vonatkozásában. Ennek keretében meghatározom a rendőri kisközösségek jellemzőit, azok alapján felvázolom, hogy milyen hatások révén alakulnak ki, illetve alakulhatnak ki azok a személyiségjegyek, tulajdonságok egy rendőrben, melyek korrupttá teszik őt.

Igazolni kívánom, hogy a beosztotti rendőri állomány korrupcióhoz való viszonya nem egységes, azt számtalan tényező befolyásolja. A rendőri korrupció témakörében összeállított kérdőív válaszai alapján vizsgálom a nem, az életkor, a tényleges szolgálati idő, az iskolai végzettség, a családi állapot és az anyagi viszonyok, valamint a szolgálati beosztás, a szolgálati hely és az aktuális szolgálati tevékenység hatását a korrupcióról kialakított egyéni vélemény megformálására. Kutatási eredményeim alapján kimutatom a jelenség szempontjából veszélyt jelentő faktorokat.

Statisztikai adatok értékelésével célom feltárni a rendőri normaszegések és jogsértések (*fegyelemsértések, bűncselekmények, szabálysértések, szolgálaton kívüli normaszegő magatartások*), valamint külön a korrupciós jellegű magatartások előfordulási gyakoriságát, megvalósulási tendenciáit, a leggyakoribb elkövetési formákat. Adatelemzéssel ezen túlmenően meghatározom a korrupció miatt elítélt rendőrök elkövetői paramétereit (*nem, életkor, tényleges szolgálati idő, szolgálati ág, beosztás*), valamint megvizsgálom, hogy melyek az elkövetés legfőbb formái és elősegítő körülményei. Álláspontom szerint léteznek olyan elkövetői paraméterek és elkövetési körülmények a rendőri korrupció vonatkozásában, melyek ismerete alapot teremthet a jelenséggel szembeni küzdelem stratégiájának, operatív teendőinek meghatározására. A statisztikai adatok alapján összesítem a normaszegő magatartások elkövetési jellemzőit.

Célként határoztam meg, hogy szakirodalmi ismereteim és kutatási eredményeim alapján megalkossam a rendőri korrupció fogalmát.

A feltárt eredmények tükrében ajánlásokat dolgozok ki a rendőrség számára a korrupció-ellenes tevékenység eredményes lefolytatásához, a sokrétűbb és eredményesebb prevencióhoz.

4. KUTATÁSI MÓDSZEREK

Kutatásom ideje alatt a rendőri korrupció témaköréhez kapcsolódóan széles körű adatgyűjtő tevékenységet végeztem, a szakkönyvtárakban található tudományos publikációkat megismertem. A kutatási célok megvalósítása érdekében összegyűjtöttem és áttanulmányoztam a rendőri jogsértések tárgykörében releváns hazai és külföldi szakirodalmat, az előzményi kutatásokat, közvélemény kutatásokat, a rendőri normaszegések, valamint a rendőri korrupció kapcsán fellelhető tudományos cikkeket, publikációkat, tanulmányokat. Áttanulmányoztam továbbá a rendészeti és a civil szférában korábban, a témában készített doktori (*PhD*) értekezéseket. A könyvtári kutatómunkán túlmenően a kutatási területemhez kapcsolódó legfrissebb adatokat, valamint a rendőri jogsértésekre vonatkozó aktualitásokat az internet segítségével felkutattam. Az összegyűjtött adatokat a rendőri fegyelemkezelés terén szerzett gyakorlati szakmai tapasztalataimra alapozva értékeltem, az irodalmi háttéranyag feldolgozását analízis és szintézis módszerével végeztem el.

A rendőri jogsértések témakörében rendszeres szakmai konzultációt folytattam a hivatásos állomány tagjaival szemben eljáró ügyészekkel és bírókkal, valamint a rendőrségen belül fegyelmi és ellenőrzési területen dolgozó szakemberekkel, fegyelmi jogkört gyakorló állományilletékes parancsnokokkal. A nyomozó szerveknél a rendőrökkel szemben lefolytatott - rendelkezésemre bocsátott - jogerősen elmarasztalással zárult eljárások iratait, határozatait átvizsgáltam. Az Országos Rendőr-főkapitányság (*ORFK*) Fegyelmi Osztály irattárában rendelkezésre álló, a rendőrökkel szemben korrupciós cselekmények elkövetése kapcsán indult eljárások ügyiratait, továbbá az egyéb rendőri normaszegések miatt folytatott eljárások, nyomozások, tényfeltáró vizsgálatok, kivizsgálások iratait, határozatait áttanulmányoztam, azok adatait összesítettem, a tényállásokat elemeztem. Ez irányú kutatómunkámat a dolgozat összeállítását megelőző években már megkezdtem. Éves átlagban közel 5000 rendőrrel szemben történik jogsértés elkövetése miatt elmarasztalás, köztük évente több százas nagyságrendben bűncselekmény elkövetése miatt.

Feldolgoztam a rendőrök által megvalósított jogsértések statisztikai adatait. Az értékeléshez az ORFK Fegyelmi Osztályon rendelkezésre álló elmúlt 10 év (2006 és 2015 közötti időszak) országos fegyelmi statisztikáját használtam fel, az adatelemzés keretében az évenként regisztrált 4-5000 eset adatbázisát értékeltem. A rendszer az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv tagjaival szemben indult és jogerősen lezárt büntető-, fegyelmi-, szabálysértési- és méltatlansági eljárások országos adatait elektronikus adatbázisban rögzítve tartalmazza, a rendszer normában szabályozott módon³ működik. A Fegyelmi Statisztikai Rendszer (FSR) kizárólag a jogerősen lezárt eljárások adatait tartalmazza, az adatbeviteli és lekérdező rendszer a rendőrség belső intranetes hálózatán keresztül érhető el. Az adatbázis alapján az utóbbi három évben – 2013 és 2015 közötti időszakban – jogerősen elmarasztalással lezárt korrupciós büntetőeljárások adatait külön is értékeltem, ezekben összesen 118 rendőr volt érintett. Az adatok rendszerezését, értékelését követően a rendőrök által megvalósított korrupciós cselekmények kapcsán meglévő tendenciákat feltártam.

A rendőrség hivatásos állománya körében 238 fős mintavétellel – kutatási kérelem alapján – empirikus felmérést folytattam le. A kérdőíves felmérésbe bevont hivatásos állományú rendőrök összetétele a tényleges rendőri állomány szakterületi megoszlására, valamint a vezetők és beosztottak arányára tekintettel történt, továbbá egyéb jellemzőket (*például életkori és nemi megoszlás*) is figyelembe vettem. Az összetétel ez által jórészt tükrözi a valós arányokat, így meglapozott következtetések levonására nyílik lehetőség.

A külön erre a célra összeállított kérdőív kérdéseire adott válaszokat a Microsoft Excel rendszer, valamint a SPSS statisztikai program alkalmazásával⁴ kvalitatív és kvantitatív módon végeztem el. A kapott eredmények értékeléséhez és azokból következtetések levonására az absztrahálás és általánosítás módszerét alkalmaztam. A kérdőíves felmérés – keresztmetszeti vizsgálat révén – aktuális állapotot mutat, ugyanakkor annak érdekében, hogy képet kapjak a korrupció megítélésének esetleges változásáról, illetve a korrupciós jelenségek tendenciájáról, a feltárt adatokat a korábbi hasonló jellegű kutatások adataival is összevettem.

³ A fegyelemkezelő adatállománnyal kapcsolatos feladatokról kiadott 11/2013. (III. 29.) ORFK utasítás

⁴ SPSS (*Statistical Package for Social Science*). A Windows operációs rendszer felhasználásával működő számítógépes program statisztikai adatok elemzésére, osztályozására és feldolgozására specializálódott. A rendszert a tudományos kutatásokon kívül elsősorban szociológiai elemzésekben és piackutatásban használják.

Megállapításaimat, következtetéseimet az összegyűjtött adathalmaz alapján fogalmaztam meg. Kutatási eredményeimet magyar és idegen nyelven tudományos folyóiratokban és egyetemi kiadványban publikáltam, valamint tudományos előadások keretében és egyéb szakmai fórumokon, a rendőri korrupció kapcsán szervezett rendezvényeken, továbbá fegyelmi szakterületi továbbképzéseken bemutattam. A szükséges elméleti, rendőr-szakmai és gyakorlati ismeretanyag beszerzését, feldolgozását, valamint a feltárt adatok, eredmények rendszerezését követően – a kitűzött kutatási célok szem előtt tartásával – készítettem el az értekezést.

5. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az **első, bevezető fejezetben** bemutattam a kutatásommal összefüggő tudományos problémát, megindokoltam a témaválasztásomat. Ebben a részben szerepelnek a kutatási célok és hipotézisek, valamint ismertettem az alkalmazott kutatási módszereket.

Az **értekezés második fejezetében** a korrupció, és ezen belül a rendőri korrupció korábbi értelmezéseit vettem számba, bemutattam kutatásának tudományos előzményeit, eddigi eredményeit, a jelenséggel szembeni kutatómunka nehézségeit, valamint hazai és nemzetközi szakirodalmi áttekintést végeztem, ennek során kiemelt figyelmet fordítottam a rendőri korrupcióval szemben elért eredményekre.

A **harmadik fejezet** a rendőri normaszegéseket és jogsértéseket szankcionáló módszerek és lehetőségek rendszerét és azok jogszabályi hátterét mutatta be, kiemelve, hogy milyen változást hozott a tevékenységben a 2015. évi új szolgálati törvény és az egyéb kapcsolódó jogszabályok hatályba lépése. E fejezet keretében a korrupció elleni tevékenység kapcsán nemzetközi kitekintést is végeztem.

A **negyedik fejezetben** kutatási eredményeimet ismertettem. Empirikus vizsgálatomban feltártam az állomány korrupcióhoz való viszonyát, arról alkotott véleményét, valamint azon körülményeket, melyek a korrupcióval kapcsolatos rendőri gondolkodást befolyásolják, meghatározzák. A hipotézisek mentén részleteiben taglaltam az általam feltárt új ismereteket, azokat elemeztem, értékelttem, továbbá azokból következtetéseket vontam le.

A fejezeten belül elvégeztem a rendőri korrupció színtereinek feltárását, melynek keretében meghatároztam a rendőrség szakterületeire vonatkozó legjellemzőbb beosztotti elkövetési lehetőségeket és módszereket. A szolgálati tevékenységen kívül megvalósuló rendőri korrupciós magatartásokat külön is bemutattam. Megvizsgáltam és rendszereztem a rendőri korrupció általános és speciális jellemzőit. Részletesen kimutattam a rendőri kisközösségek

szerepét, hatását az egyén (*a rendőr*) normakövetésére és külön is a korrupcióhoz való viszonyára.

A fejezet a fegyelmi statisztikai adatok áttekintését, feldolgozását is tartalmazza, melyek kiegészítik, illetve alátámasztják az empirikus felmérés eredményét. A statisztika alapján a normaszegések és jogsértések vonatkozásában tendenciákat tártam fel, statisztikai adatelemzéssel meghatároztam a rendőri korrupció szempontjából veszélyeztetett szakterületeket, a magatartást elősegítő körülményeket és megállapítottam, hogy melyek a korrupciós bűncselekményt elkövető rendőr paraméterei.

A fejezetben kutatási eredményeimre is figyelemmel meghatározást alkottam a rendőri korrupcióról.

Az **utolsó fejezetben** összegeztem az általam feltárt új tudományos eredményeket, javaslatokat tettem azok felhasználhatóságára a rendőri fegyelemkezelésben, valamint a rendőri korrupcióval szembeni tevékenységben, továbbá szakmai ajánlásokat fogalmaztam meg.

6. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

Az **első hipotézisemben** feltételezettekre figyelemmel, empirikus felmérésem adatai egyértelműen feltárták és bizonyították, hogy az állományban általában a korrupcióról, mint jelenségről alkotott véleményére hatással van a szervezetet körülvevő társadalmi közeg érzékelése, ezért a korrupció okait, kiváltó körülményeit a rendőri állomány nem kizárólag a szervezeti keretekre vezeti vissza. Jelentős véleménykülönbségek mutatkoznak az állományon belül a korrupció büntetési mértékének megítélése terén, melyet elsősorban rendőr-szakmai körülmények befolyásolnak. Ezek: a tényleges szolgálati idő, a beosztási szint, a szolgálati hely, az aktuális szakterület valamint az életkor. Kimutattam, hogy a rendőr-szakmai tevékenység speciális körülményei befolyást gyakorolnak a jelenség látenciájára, annak mérhetősége nélkül is.

Az empirikus kutatásom során nyert eredmények igazolták, miszerint a rendőrnek a szervezeti korrupcióról alkotott véleményét is számtalan tényező és körülmény befolyásolja, az állományon belül e jogsértés feltételezése, vélelmezése, valamint az arról alkotott elképzelések, vélemények figyelembevételével azonos identitású csoportok tárhatóak fel. A rendőri korrupcióról alkotott egyéni vélemény formálásában a rendőri állomány esetében jelentős az életkor, az iskolai végzettség, az aktuális szolgálati beosztás és szolgálati hely véleményformáló szerepe, mégis legmarkánsabban a rendőr által betöltött szolgálati ág és

szakszolgálat jellege befolyásolja, hogy mit gondol egy rendőr a korrupcióról. Ezek összesített hatása alapján a foglalkozások sorában a rendőrök a korrupcióval kevésbé fertőzöttebbnek értékelték a szervezetet, mint a civil lakosság. Kimutattam, hogy a beosztottak és a vezetők korrupcióról alkotott véleménye több téren eltérő, az alosztályvezetők értékítélete viszont esetenként egybevág a beosztottakéval.

Második hipotézisemben megfogalmazottak figyelembe vételével, a jogerősen elmarasztalással lezárt nyomozások adatai alapján feltártam, hogy a beosztottak által megvalósított rendőri korrupció a rendőrség szakterületi megoszlása alapján, számtalan helyen és formában, de szakterületenként speciálisan valósulhat meg. Megvizsgáltam a szolgálati tevékenységen kívüli rendőri korrupciós eseteket, melyek kapcsán kimutattam, hogy e magatartások az elkövető rendőr aktuális szolgálati tevékenysége alapján nem tipizálhatóak, viszont a rendőri korrupció általános ismérvei mind a szolgálathoz kapcsolódó, mind az azon kívüli korrupciónál jelen vannak.

A harmadik hipotézisben foglaltakat az empirikus kutatásom adataival igazoltam, hogy a katonai jellegű szervezetek – így a rendőrség – esetében az átlagnál szorosabban kötődik az egyén a szervezethez, ezáltal a rendőri szervezet egyénre gyakorolt hatása nagyon erős, a rendőr esetében intenzív a szervezeti szocializáció. E hatás kiváltásának legfőbb színtere a rendőri kisközösség, mely mintáinak átvétele révén a közösség viszonyulása a normaszegésekhez, köztük a rendőri korrupcióhoz, kiemelt jelentőséggel bír az egyén korrupciós hajlamának kialakulásában. Megállapítottam, hogy az egyes szakterületeken a beosztottak és a vezetők esetében differenciált mértékű a korrupció elítélése, és ennek következménye megmutatkozik – a negyedik hipotézis alapján – a feltárt szakterületi eltérő korrupciós érintettségben is. Mindez bizonyítja, hogy egy adott rendőri kisközösség korrupciós attitűdje, értékítélete kihat a közösség tagjainak cselekedeteire.

Negyedik hipotézisem igazolására az elmúlt 10 év fegyelmi statisztikai adatai alapján megvizsgáltam a rendőri jogsértések elkövetésének tendenciáit, néhány elkövetési mód esetében szabályszerűségeket fedeztem fel. Bemutattam azon jogsértéseket, melyek meghatározzák a főbb tendenciákat. A korrupciós jellegű bűncselekmények statisztikai adatait külön is megvizsgáltam, azok révén is igazoltam az eljárási adatok, valamint az empirikus felmérés során kimutatott szakterületek eltérő mértékű érintettségét a rendőri korrupcióban. Feltártam a beosztottak és a vezetők adott időszakbeli – 2013 és 2015 közötti – különböző arányú érintettségét a korrupciós bűncselekményekben. Több szempontú statisztikai adatelemzéssel meghatároztam a korrupciós bűncselekményben elmarasztalt rendőrök elkövetői paramétereit.

Ötödik hipotézisem igazolására széles körű szakirodalmi feldolgozást végeztem és feltártam, hogy a rendőrök által megvalósított korrupciós cselekményekre vonatkozóan nincs általánosan elfogadott meghatározás. A szakirodalmi előzmények, valamint saját kutatási eredményeim alapján megalkottam a rendőri korrupció egzakt definícióját.

7. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

1. A szolgálati tagozódás alapján a hivatásos beosztotti állomány körében elsőként folytattam sok szempontú empirikus kutatást, melynek eredményeként átfogó képet készítettem a korrupció témakörében alkotott véleményekről és magatartásról, mely során feltártam azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják egy rendőr esetében azt, hogy miként ítéli meg a jelenséget és hogyan viszonyul hozzá.

2. Bizonyítottam, hogy a rendőrnek a szervezeti korrupcióval szembeni attitűdjében a rendőri kisközösségek értékítélete, erkölcsi alapállása a döntő, ennek hatása elsődleges a korrupciós cselekmények megvalósulására.

3. Nyomozási adatok, empirikus felmérés, valamint statisztikai adatelemzés révén bizonyítottam, hogy a rendőrség egyes szakterületeinél eltérő a korrupció általi veszélyeztetettség, valamint a korrupciós cselekedetek mértéke is ennek megfelelően különbözik.

4. Bizonyítottam, hogy a szolgálati tevékenységhez nem kapcsolódó rendőri korrupciós magatartásoknál a szolgálati jelleg, mint elkövetési körülmény nem igaz.

5. A korrupciós bűncselekmények vonatkozásában statisztikai adatok értékelésével meghatároztam a korrupciós bűncselekményt elkövető beosztotti állományban lévő rendőrök paramétereit.

6. Bebizonyítottam, hogy nincs a rendőri korrupciónak általánosan elfogadott, egzakt fogalmi meghatározása, ezért megalkottam a rendőri korrupció fogalmát.

8. AJÁNLÁSOK

A rendőri korrupció megvalósulási körülményeinek vizsgálata kiemelt feladata kell, hogy legyen minden rendőri vezetőnek, annak érdekében, hogy az eredmények alapján a későbbi

hasonló magatartások megelőzhetőek legyenek. Kutatási eredményeimmel e tevékenységet kívántam segíteni.

A megelőzés fontos eszköze a jelenséggel kapcsolatos ismeretek bővítése a beosztotti állomány körében. Meg kell ismertetni velük, hogy melyek a legjellemzőbb magatartások, azok észlelése esetén milyen módon és formában élhetnek jelzéssel parancsnokaik felé, és általában milyen módon előzhetőek meg, kerülhetőek el ezek a bűncselekmények.

Hasznos lehet a rendőrség fegyelemkezelő munkájában tevékenykedő szakemberek (*belső ellenőrök, fegyelmi előadók, fegyelmi jogkörrel rendelkező állományilletékes parancsnokok*) bevonásával a rendészeti oktatási intézményekben (*rendészeti szakközépiskolákban, NKE Rendészettudományi Karán*) rendszeres, tájékoztató jellegű oktatás megtartása a jelenség kezelése, megelőzése kapcsán. Igény esetén a rendőri korrupció összetevőinek, megvalósulási körülményeinek megismerését szolgáló kötelező, vagy fakultatív tantárgy bevezetése is indokolt lehet a rendészeti oktatási intézményekben. E tevékenységhez kutatási adataimra épülve – oktatási szakemberek bevonásával – tansegédlet összeállítása lehet indokolt, mivel az oktatásban a korrupcióval foglalkozó, az azt oktató írásos jegyzet ezidáig nem került megalkotásra.

Tekintettel a korrupcióról való gondolkodás – kutatásom során feltárt – életkor általi meghatározottságára, az oktatási intézmények hallgatói körén túl a fiatal rendőri állomány oktatása is célszerű a megelőzés érdekében. Az oktatás egyes részei – figyelembe véve a célcsoport életkorát – e-learning módszerrel is lefolytathatóak.

A korrupció megelőzésével kapcsolatos oktatások kiemelt célpontjai kell, hogy legyenek azon szakterületek tagjai, melyek e bűncselekmény vonatkozásban különösen veszélyeztetettek és érintettek. A szakszerűen megtartott korrupció-ellenes tréningek bizonyíthatóan pozitív irányú változást okoznak a korrupcióval szembeni egyéni gondolkodásban és megközelítésben.⁵

A korrupció jelenségének szélesebb körű megismerése érdekében célszerű a rendvédelmi, és rendészeti, valamint a fegyveres jellegű szervek fegyelmi és belső ellenőrzési egységeivel szakmai kapcsolatok kiépítése. A szakág specifikus korrupciós magatartások kapcsán feltárt kutatási adataim a megelőzést, felderítést végző szervek képviselői számára ismeretbővüléssel járhatnak. Eredményeimet a korrupciós bűncselekmények vizsgálatát, nyomozását végző

⁵ ZSOLT Péter: *A magyar közzolgálati „Etika és integritás”, valamint az „Integritásmenedzsment” tréningek hatásvizsgálata*. Pro Publico Bono - Magyar Közigazgatás. 2015. év 1. szám. Budapest, 2015. p. 164.

szervezetek tagjai a magatartások kivizsgálása során, valamint a büntetőeljárások lefolytatásában tudják felhasználni.

A rendőri korrupcióval szembeni parancsnoki tevékenység keretében a vezetőknek – legalább érintőlegesen – tisztában kell lenniük a rendőri szervezeti kultúra által meghatározott azon csoporthatásokkal, melyek a korrupciós magatartások elkövetésében szerepet játszanak. Kutatási adataim megismerése révén a parancsnoki ellenőrzések célirányosabbá, következetesebbé, a felfedett korrupciós esetekkel szembeni tevékenység pedig eredményesebbé tehető. Erre tekintettel a rendőri vezetői, parancsnoki állomány részére – akár írásos formában – ajánlásokat is tartalmazó kiadvány összeállítása lehet indokolt a tárgykörben. A rendőri vezetők ismereteinek bővítését az alosztályvezetői réteg esetében célirányosan, differenciáltan kell végrehajtani tekintettel arra, hogy e vezetői állomány korrupcióról alkotott véleménye több területen egybe esett, vagy nagyon közel volt a beosztottak véleményéhez.

A korrupciós tényállások állománnyal történő megismertetése érdekében, valamint az ismeretek visszatartó hatásának kifejtése céljából indokolt folytatni a továbbiakban is az ORFK Fegyelmi Osztálya által a konkrét jogesetek alapján összeállított, havonként anonim példatárban szereplő bűncselekmények bemutatását. A szervek vezetőinek minden esetben ismertetniük kell ezen túlmenően az állománnyal a Nemzeti Védelmi Szolgálat által lefolytatott megbízhatósági vizsgálatokat követő – a korrupciós tevékenységhez kapcsolódó – marasztalást tartalmazó bírósági ítéletekben foglaltakat is.⁶ E tájékoztatások eredményességét, az ismeretek átadásának hatékonyságát fokozhatja, ha a bűncselekményi tényállások ismertetése – a jelenlegi sokféle gyakorlattól eltérően – egységes formában történik. Ennek érdekében indokolt lehet a parancsnokok általi tájékoztatások végrehajtására vonatkozóan belső rendőrségi norma kiadása.

A rendőri korrupcióval szembeni tevékenység napjainkban nem nélkülözheti a külső, civil támogatást, melyre tekintettel indokolt a rendőri korrupció megelőzésében tevékenykedő szervezetekkel (*például: Rendészeti Panasztestület, Magyar Helsinki Bizottság*) a jelenséggel szembeni közös fellépés érdekében többoldalú, az egymás kölcsönös tájékoztatásán alapuló

⁶ A belügyminiszter irányítás alatt álló szervek korrupció megelőzési feladatáról kiadott 2/2014. (I. 22.) BM utasítás

kapcsolatok kiépítése. E tevékenység delegálása célszerű a rendőrségen belül működő sajtószolgálati egységekre, mivel a civil együttműködés részét kell, hogy képezze a kapcsolattartáson túlmenően a közvélemény ismereteinek bővítése is a rendőri korrupció létezéséről, okairól, veszélyeiről, valamint az azzal szembeni állampolgári fellépés lehetőségeiről. A nyilvánosság – a korrupciós esetek feltárása révén – önmagában is bizonyíthatóan csökkenti a korrupció megjelenését, és segíti a megelőzést.⁷ Erre figyelemmel a korrupció tárgykörében egységes rendőrségi kommunikációs stratégia kialakítása is indokolt.

A rendőri állomány köztudatában vállalni kell annak elismerését, hogy nem kizárólag a végrehajtói állomány, vagyis nem csupán a „kisrendőr” lehet korrupt. A javasolt korrupcióellenes tréningeken és oktatásokon – a személyiségi jogok betartása mellett – ismertetni, értékelni kell a jogerős lezárásukat követően az értekezés elkészítésekor még folyamatban lévő azon büntetőeljárásokat, melyekben rendőri vezetők is érintettek lehetnek. A nyomozások eredményeinek megismerése erősítheti az állomány körében azt a közvélekedést, miszerint a bizonyított korrupciós magatartásokkal szemben határozott és töretlen fellépés érvényesül az elkövető rendőr személyétől és beosztásától függetlenül. E körülmény jelentős mértékben hozzájárulhat az állomány korrupcióellenes attitűdjének erősítéséhez.

9. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

Kutatásom adatai láttelepet adtak a rendőri állomány korrupcióhoz való viszonyáról, valamint feltártam e jogsértés szakterületi megvalósulási jellemzőit. Ezen ismeretek birtokában a rendőri parancsnoki ellenőrzések célirányosabbá, pontosabbá, ezáltal eredményesebbé tehetőek. Tapasztalható ugyanis, hogy a vezetői állománytól több okból, gyakran leterheltségből adódóan nem minden esetben várható el a váratlan és „kreatív” ellenőrzések megtartása.⁸ A rendőri korrupció megvalósulási körülményeinek feltárását követően az új adatok alapján a jelenséggel szembeni parancsnoki megelőző, valamint a megvalósított

⁷ NÉMETH Erzsébet - KÖRMENDI Gábor - KISS Beatrix: *Korrupció és nyilvánosság*. Pénzügyi Szemle. LVI. évfolyam 1. szám. Budapest, 2011. pp. 57-65.

⁸Állami Számvevőszék: *Elemzések a közszféra korrupciós kockázatairól*. Európai Unió kiemelt projekt, Budapest, 2011. p. 72.

magatartásokat vizsgáló, feltáró vezetői tevékenység konkrétabbá, célirányosabbá, ezáltal eredményesebbé tehető.

A korrupció kapcsán bizonyított szakterületi érintettségre figyelemmel indokolt lehet a rendőri korrupció megelőzése céljából kiadott belső norma⁹, valamint egyéb belső szabályozók intézkedési rendszerének felülvizsgálata a jogi-, ellenőrzési és fegyelmi szakterületek képviselőinek bevonásával. Felvetődik ugyanis annak igénye, hogy a korrupcióval szembeni belső tevékenység szakterületenként eltérő megelőzési, bizonyítási protokollt követel meg.

Ehhez kapcsolódóan kutatási adataim – elsősorban a rendőri korrupció szakterületi megvalósulási körülményeinek feltárása révén – segítséget, támpontot nyújthatnak a megbízhatósági vizsgálatok esetében valószínű korrupciós élethelyzetek, körülmények megteremtéséhez.

Kutatásom adatait a rendőri korrupcióval szemben eljáró belső felderítési és bűnüldözési szervek állományának előadás, oktatás keretében célszerű bemutatni. Ismereteik bővítése szakmai tevékenységük hatékonyságának fokozásához járulhat hozzá.

10. A DOKTORJELÖLTNEK A TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE

1. KARDOS Sándor István: *A rendőri korrupció büntetésének igénye*. Belügyi Szemle. LXIV. évfolyam 5. szám. Budapest, 2016. ISSN 1789-4689 pp. 5-19.

2. KARDOS Sándor István: *A rendőri korrupció (fel)mérése*. In.: ORBÓK Ákos (szerk.): *A hadtudomány és a XXI. század. Tanulmánykötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége*. Budapest, 2016. ISSN 2498-5228 pp. 125-144.

3. KARDOS Sándor István: *Divat és/vagy szolgálat: elmarasztalható-e a „trendi” rendőr?* Társadalom és Honvédelem. XIX. évfolyam 4. szám. Budapest, 2015. ISSN 1417-7293 pp. 95-106. URL.: http://uni-nke.hu/uploads/media_items/tarsadalom-es-honvedelem-215-4 -szam.original.pdf

4. KANYÓ Mária, KARDOS Sándor István: *Korrupció, vagy „csak” hála*. Hadtudományi Szemle. VIII. évfolyam 4. szám. Budapest, 2015. ISSN 2060-0437 pp. 158-168. URL: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2015/2015_4/15_4_tt_kanyo_kardos.pdf

⁹ A rendőri korrupciós cselekmények megelőzésével és visszaszorításával kapcsolatos feladatokról kiadott 20/2013. (V. 17.) ORFK utasítás

5. KARDOS Sándor István: *A rendőri korrupció kezelésének módja, alkalmazható javaslatok. A parancsnoki lehetőségek rendszere.* In.: DARGAY Eszter - JUHÁSZ Lilla Mária (szerk.): Antikorrupció és integritás, Nemzeti Közszerzői Egyetem Szolgáltató Nonprofit Kft. – Budapest, 2015. ISBN 978-615-5527-62-3 pp. 175-181.
6. KARDOS Sándor István: *A rendőri kisközösségek hatása az egyén korrupciós hajlamára.* Belügyi Szemle. LXIII. évfolyam 10. szám. Budapest, 2015. ISSN 1789-4689 pp. 31-46.
7. KARDOS Sándor István: *The Extension of the Military Criminal Procedure is it and expansion or restriction of rights.* Hadtudományi Szemle. VIII. évfolyam 2. szám. Budapest, 2015. ISSN 2060-0437 pp. 132-141. URL: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2015/2015_2/15_2_tt_kardos.pdf
8. KARDOS Sándor István: *A hivatásosok által elkövetett katonai bűncselekmények főbb jellemzői.* Belügyi Szemle. LXIII. évfolyam 6. szám. Budapest, 2015. ISSN 1789-4689 pp. 67-85.
9. KARDOS Sándor István: *The Interpretation of Sun Tzu's Principles of Discipline in Today's Police.* Hadtudományi Szemle. VII. évfolyam 4. szám. Budapest, 2014. ISSN 2060-0437 pp. 142-150. URL: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2014/2014_4/14_4_tt_kardos.pdf
10. KANYÓ Mária, KARDOS Sándor István: *LÁTENCIA ÉS KUTATHATÓSÁG - Csökkenthető-e parancsnoki eszközökkel a rendőri korrupció látenciája?* Társadalom és Honvédelem. XVIII. évfolyam 1. szám. Budapest, 2014. ISSN 1417-7293 pp. 5-24. URL.: http://www.uni-nke.hu/uploads/media_items/tarsadalom-es-honvedelem-2014-ev-1-szam.original.pdf
11. KARDOS Sándor István: *A rendőri korrupció színterei.* Belügyi Szemle. LXII. évfolyam 10. szám. Budapest, 2014. ISSN 1789-4689 pp. 99-112.
12. KARDOS Sándor István: *A fegyelmi eljárás megindításának rendszere és gyakorlati problémái a rendőri normaszegések kapcsán.* Belügyi Szemle. LXII. évfolyam 6. szám. Budapest, 2014. ISSN 1789-4689 pp. 33-47.
13. KARDOS Sándor István: *A rendőri korrupció fogalmi meghatározásának és mérhetőségének problémái.* Műszaki Katonai Közlöny. XXIV. évfolyam 1. szám. Budapest, 2014. ISSN 2063-4986 pp. 183-200. URL: http://www.hhk.uni-nke.hu/downloads/kiadvanyok/mkk.uni-nke.hu/veglegespdf2014_1sz/16%20Korr.%20fogalma,%20merese.pdf
14. KARDOS Sándor István: *Rendőrnök pályaválasztási motivációinak vizsgálata.* Belügyi Szemle. LXI. évfolyam 9. szám. Budapest, 2013. ISSN 1789-4689 pp. 120-133.
15. KARDOS Sándor István: *A tényfeltáró fegyelmi vizsgálatok lefolytatásának gyakorlati tapasztalatai.* Belügyi Szemle. LXI. évfolyam 4. szám. Budapest, 2013. ISSN 1789-4689 pp. 76-89.

16. KARDOS Sándor István: *Az etikai/méltatlansági eljárás nekrológja*. Belügyi Szemle. LX. évfolyam 4. szám. Budapest, 2012. ISSN 1789-4689 pp. 55-70.

17. KARDOS Sándor István: *Az 1998. és 2010. között a rendőrség hivatásos állományú tagjai által elkövetett jogsértések főbb mutatói*. Hadtudományi Szemle. IV. évfolyam 4. szám Budapest, 2011. ISSN 2060-0437 pp. 92-97. URL: http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2011/2011_4/2011_4_tt_kardos_sandor_92_97.pdf

11. A DOKTORJELÖLT SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA

Név Kardos Sándor István

Munkaviszony adatai

Hivatásos BM jogviszony kezdete: 1993. július 01.

Jelenlegi szolgálati hely: Országos Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat Fegyelmi Osztály

Beosztás: kiemelt fegyelmi főreferens

Rendfokozat: címzetes rendőr alezredes

Polgári és rendőr-szakmai végzettségek

Az intézmény megnevezése	Megszerzett iskolai végzettség jellege	A végzettség megszerzésének éve
1. Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar (TF)	<i>egyetemen szerzett oklevél</i>	2004.
2. Rendőrtiszti Főiskola	<i>felsőfokú rendőri (tiszt) szervező szaktanfolyam</i>	1996.
3. Bessenyei György Tanárképző Főiskola	<i>főiskolán szerzett oklevél</i>	1993.

Idegen-nyelv ismeret

Orosz nyelv: középfokú „C” típusú komplex nyelvvizsga - megszerzés éve: 1985.

Német nyelv: középfokú „C” típusú komplex nyelvvizsga - megszerzés éve: 2015.

Egyéb tudományos, kutatói tevékenység

1. Tagsági jogviszony

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem és a Rendőrség Tudományos Tanácsa együttműködésében 2015. április 14-én megalakult NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely Rendészeti Korrupció Elleni Kutatócsoportban kutatói munka végzése. Kutatási terület: a rendőrségi korrupció.

2. Pályázati szereplés

A Rendőrség Tudományos Tanácsa által 2014. évben a „Rendőrségi korrupció-ellenes tevékenység hatékonyságának erősítése” témakörben kiírt tudományos, szakmai pályázaton „A rendőri korrupcióval szembeni parancsnoki tevékenység nehézségei és lehetőségei” című pályaművel I. helyezés elnyerése 2014. november 27-én.

A pályamű elérhető: http://bm-tt.hu/assets/letolt/palyazat/2014/rtt_1dij.pdf

3. Oktatói, vizsgáztatói tevékenység

Az ORFK Képzési Terve alapján az általános rendőri feladatokat ellátó szerv területi és helyi szerveinek alosztályvezetői állománya részére szervezett - kurzusonként 160 órás - továbbképzésen oktatói feladat végzése 2014. november 01-től folyamatosan. Oktatási terület: a rendőrségi fegyelemkezelés.

4. Közreműködés tanfolyami jegyzet összeállításában

Horváth Attila, dr. Fehér Katalin, Kardos Sándor István: *A szolgálati jogviszonnyal összefüggő alapvető szabályozási kérdések*. Rendőrségi Igazgatás Jegyzet I. fejezet. A Rendészeti Szakvizsga Bizottság kiadványa. Budapest, 2012. pp. 13-32.

A tananyag elérhető: <http://bmkszf.hu/dokumentum/242/rendorsegi.pdf>

5. Vizsgáztatói tevékenység

A Belügyminisztérium Oktatási, Kiképzési és Tudományszerezési Főigazgatóságon (elnevezése 2014. december 01-től Közszolgálati Személyzetfejlesztési Főigazgatóságra változott) a Rendészeti Szakvizsga Bizottság, Rendőrségi Albizottságában vizsgáztatói tevékenység 2009. december 17-től folyamatosan.

Független hivatkozások

1. FALLAH Nóra – GÁSPÁR-KOCSIS Kata – MARI Gabriella: *Rendőrségi korrupcióra hajlamosító pszichológiai faktorok*. Rendvédelem-online. V. évfolyam 1. szám. Budapest, 2016. pp. 43-53. URL.: http://bmkszf.hu/dokumentum/1728/2016_evi_1szam.pdf

2. KOVÁCS István: *A rendőri korrupció és a prostitúció*. Nemzetbiztonsági Szemle. III. évfolyam 3. szám. Budapest, 2015. pp. 42-59. HU ISSN 2064-3756 URL.: http://uni-nke.hu/uploads/media_items/nemzetbiztonsagi-szemle-2015-3-3.original.pdf

3. GÁSPÁR Miklós: *A rendészeti korrupció kezelésének szervezetrendszer*. Magyar Rendészet. XIV. évfolyam 5. szám. Budapest, 2014. pp. 29-45. ISSN 1586-2895